

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

II. An modus vnionis sit simplex entitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

24
25
26
a causa materiali, cum ex vi omnium æquè terminus constituitur dependens à subiecto, illi inhærens, & inseparabilis, neque aliquid potest cum fundamento excogitari in alia inhærentia, propter quod rationem habeat vnionis, quæ careat inhærentia, mediâ quâ vnio hominis dependet à subiecto. Posset quis respondere vnionem inter materiam, & formam per se ipsam esse vnitam extremis substantialiter, & simul esse vnitam alteri extremo verbi gratiâ, materiæ mediâ vnione superadditâ accidentaliter, sicuti integralis vnio per se ipsam est vnita extremis, & mediâ vnione superaddita subiecto. Hoc exemplum rem explicat, non probat; quia vnio integralis per se ipsam vnitam extremis non illis vnitur mediâ vnione superaddita, sed alijs subiecto à quo separari potest; vnio verò essentialis inter materiam, & formam hominis, si materiæ vnitur mediâ inhærentiâ, vnitur medio alio, & eadem extremo, cui vnitur immediatè, & per se, quod videtur repugnantiam inuoluerè, sicuti repugnat dicere actionem per se ipsam immediatè dependentem à principio effectiui, ab eodem mediâ alia actione dependere.

26
27
28
29
30
Fateor exemplum rem non probare, verumtamen illo secluso, cur dici non poterit vnionem inter materiam & formam hominis per se ipsam vniri substantialiter materiæ per modum nexus, seu, *ut quo*, & mediâ inhærentiâ superadditâ vniri eidem materiæ accidentaliter, & per modum extremi, seu, *ut quod*? Neque exemplum de actione adductum quidquam probat, actio enim per se dependens ab hoc principio, non solum non potest dependere mediâ alia actione ab hoc actiui principio, verum neque ab alio, quod si ab alio principio potest dependere mediâ alia actione; & simul per se ipsam ab hoc, poterit bis ab eo dependere, per se ipsam, & mediâ actione; vnionem verò per se ipsam his extremis certum est mediâ vnione superadditâ posse alijs vniri, ut patet in vnione integrali respectu subiecti: ergo diuersa est ratio de vnione per se ipsam immediatè extrema respiciente, & de actione respiciente principium. Ratio diuersitatis pro actione, & pro alijs modis respectu vnionis posset ita assignari. Actioni per se ipsam immediatè dependenti semper esset superflua ex natura rei alia actio, quia independentes ab illa supponebatur per se ipsam extra causas, vnio verò etiam si per se ipsam sit vnita indiget inhærentiâ superadditâ, ut existat: si autem ipsa inhærentia in suis prædicatis intrinsecis habeat imbibitam rationem vnionis, vnio indigens inhærentiâ indigebit prædicatis intrinsecis illis, ac proinde indigebit vnione, si enim dependere à subiecto dicitur esse illi vnitum, vnio, quæ petit à subiecto dependere mediâ inhærentiâ, petit illi esse vnitam mediâ inhærentiâ diuerso modo, quo est vnita immediatè, & per se præcisè tanquam extremo, à quo per suam entitatem non dependet tanquam à causa materiali, sed per aliam vnionem superadditam accidentalem. Propter hos diuersos modos vnendi posset dicere aliquis vnionem inter materiam, & formam hominis esse vnitam per se ipsam substantialiter, ut nexum extremo, à quo ex vi huius vnionis non dependet in genere causæ materialis, & mediâ inhærentiâ per modum extremi dependentis ab alio in genere causæ materialis mediâ hac vnione accidentali, seu mediâ inhærentiâ. Consequenter teneretur is dicere formas materiales substantialeseductas ex potentia materiæ, & illi vnitas mediâ vnione substantiali, habere duplicem vnionem ad materiam, quandam medio modo substantiali distincto ab educatione pertinente ad compositionem totius, mediâ quâ formâ vnitur materiæ tanquam extremo alteri coextremo absque vlla dependentiâ; alteram accidentalem non pertinentem ad constitutionem totius substantialis, mediâ quâ vnuntur materiæ, & forma non tantum, ut purè extrema, sed forma ut extremum dependens à materia, & materia ut extremum influens in formam mediâ vnione accidentali, seu inhærentiâ. Neque inconueniens esset asserere eandem formam cum eadem materia diuersas inire compositiones medijs diuersis modis; substantialem mediâ vnione substantiali, & accidentalem mediâ inhærentiâ, quæ est accidentalis vnio. Certum enim est adhuc in opinione, quæ dicit inhærentiam non esse vnionem ex forma substantiali materiæ inhærentem, seclusâ vnione aliquo modo fieri quoddam concretum, et si propriè non vnum, certè cum maiori connexionem, quam habeant alia tota per accedens, in quibus non deest aliqua ordinata

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

27
tio, sicut exercitus, & musicæ, & simul fieri aliud concretum substantiale propriissimè vnum vnione substantiali, ex qua totum per se substantiale resultat.

27
28
29
30
Alio modo posset responderi prædicto argumento, scilicet educationem terminatam ad extremum per se vnitum subiecto, non esse vnionem inter subiectum, & extremum educitum, secus educationem termini non vniti per se ipsum subiecto, quia terminus per se ipsum vnitus subiecto, neque indiget aliâ vnione ad subiectum, neque illam potest terminare, ac proinde non vniri per educationem formaliter vnionem, quia non potest vnionem terminare; terminus verò, qui per se ipsum non vnitur subiecto, indiget vnione ut illi, vnatur, & illam potest terminare, ac proinde potest educi ex vi actionis, quæ formaliter sit educitio vnitui, seu vnio educitua. Non caret specie probabilis solutio, magis tamen priori adhareo, quia si educitio ex communi prædicato educationis, & dependentiæ termini à subiecto, non habet rationem vnionis, sine fundamento dicitur illam habere ex aliqua peculiari ratione talis dependentiæ, seu educationis.

28
29
30
Adhibui omnia fundamenta, quæ ad vnionem distinctam ab educatione formæ in concretis accidentalibus ponendam, & relegandam, sum assecutus, ex quibus non difficile cuique erit, partem, quam maluerit, eligere, ego propter communem sententiam propendeo in opinionem, quæ modum vnionis distinctum ab educatione constituit, licet opposita mihi valde probabilis visa sit.

29
30
De compositis accidentalibus, quorum forma est modus subiecti dicendum est, formas ipsas immediatè, & per se ipsas esse illis vnitas, quia implicat separari ab illis, & non tribuere suum effectum formalem subiecto, quod omni alio secluso constituant præsens, verbi gratia vel durans, si duratio modus est superadditus. Producentur hi modi sæpe mediâ actione superaddita, quâ à subiecto dependent, quapropter si quis defendat albedinem subiecto vniri mediâ inhærentiâ, iuxta dicta de vnione, dicere tehebitur, præsentiam habere duplicem vnionem ad subiectum, alteram inseparabilem per se ipsam, alteram separabilem mediâ passione; ni velit solutionem adductam num. 19. defendere, videlicet educationem terminatam ad rem, quæ per se ipsam subiecto vnitur non esse vnionem, secus educationem terminatam ad rem indigentem modo superaddito, ut subiecto vnatur. Idem, quod dixi de composito accidentali, cuius forma est modus, intellige de composito substantiali habentem similem formam modalem.

30
Ex suppositione quod vnio distinguatur ab educatione, in compositis etiam accidentalibus posset dubitari, an possit dari compositum cuius formæ educitio non distinguatur ab vnione. De compositis accidentalibus affirmatiuè respondeo; vix enim inuenitur ratio efficax ad probandum de facto non identificari educationem, & vnionem. De substantialibus si educitio distinguatur à forma substantiali, necessariò erit accidens propter rationem dictam n. 11. ac proinde neque de potentia Dei absoluta poterit pertinere ad constitutionem essentialem compositi substantialis, neque esse illius vnionem, quæ est de essentia compositi; si forma substantialis per se ipsam educatur ex subiecto nullo superaddito modo vnionis indigebit, ut illi vnatur iuxta dicta num. 27.

PUNCTUM II.

An modus vnionis sit simplex entitas.

§. I.

Doctorem placita, & difficultatis status.

1
Pater Hurtadus disput. 5. sectione 7. subsectione 2. asserit in composito substantiali duplicem dari modum vnionis, quemdam tenentem se ex parte materiæ, quam respicit ut subiectum, & formam ut terminum; alterum ex parte formæ, quam ut subiectum vnit, & materiam ut terminum. Communis ferè omnium Doctorem sententia, quam tenet Pater Suarez disputat. 14. Metaphysic. sect. 2. num. 13. Pater Valquez tom. 1. in 3. part. disputat. 9. num. 23. affirmat tantum dari modum quemdam vnionis,

P

vnionis,

vnionis, quo materia vnitur formæ, & forma materiæ per eandem indiuisibilitatem.

2 Sententia assignans, duplicem vnionis modum variis modis explicari potest. Primò potest dici requiri duplicem vnionis modum, quorum vnus sufficiens sit, vt vnatur materiæ formæ, perfectæ, & adequatæ, non item formam materiæ, quæ de causa dandus est alius tenens se ex parte formæ, sicut in opinione, quæ distinguit relationem à termino, & fundamento, relatio similitudinis, quam fundat albedo *A* adequatè eam similem constituit albedini *B*, tamen vt albedo *B* sit similis albedini *A*, indiget alia similitudine, quia non constituitur similis per similitudinem albedinis *A*, cuius est terminus, & non subiectum. Alio modo, qui forsitan tantum verbis differt à præcedenti, potest duplex vnionis modus exponi, vnus ex parte materiæ, quæ eam vnatur vt subiectum, & formam vt terminum, & alterum ex parte formæ, quæ hanc vt subiectum vnatur, & materiam vt terminum. Hoc modo asserit Hurtadus requiri duplicem vnionem, quem dixi tantum differre verbis à priori, quia illum eodem exemplo relationis explicat, & probat. Quod si exemplum ad rem est, sicut relatio albedinis *A*, quæ respicit vt terminum albedinem *B*, constituit relatum albedinem *A*, & non albedinem *B*, ita vnio materiæ, quæ respicit formam vt terminum, constituit vnitam materiam, & non formam. Nec dici potest exempli paritatem in hoc non tenere, quia cum exemplum sit potissimum fundamentum, quo vitur Hurtadus ad constituendam duplicem vnionem; vniam ex parte materiæ, & alteram ex parte formæ, quas vult multiplicari à paritate relationum, si paritas vim aliquam specie tenus sit habitura, necessum est dici vnionem materiæ non constituere formaliter vnitam formam, quia si dicatur oppositum, disparitas reddidit in ipsa conclusione inter vnionem, & relationem, quia relatio huius albedinis non constituit aliam relatum, & ideo alia albedo relatione aliâ indiget, quâ formaliter relata constituitur. Si autem vnio extremum illud, quod vt terminum respicit, formaliter constituit vnitum, illud extremum aliâ vnione non indigebit, vt formaliter vnitum constituitur. Cum dicitur vnionem huius extremi, materiam verbi gratia, vnire tanquam terminum, vel in re, nihil dicitur vel disparitas relationis assignatur, quia formam esse vnitam tanquam terminum per vnionem inherenter materiam, vel importat formaliter esse vnitam, ita vt illud additum tanquam terminum, sit ratio contrahens, & non diminuens, vel non simpliciter esse vnitam, quia illud tanquam terminum, non est additum purè contrahens, sed diminuens. Si primum dicatur, clarè apparet disparitas inter relationem, & vnionem, quia relatio huius extremi non constituit relatum terminum, quem respicit, & ita non sufficit relatio ad illum terminata vt illum formaliter referat, & ideo addenda est illi alia relatio, ex vi cuius referatur, vnio verò constituit formaliter vnitum terminum, quem attingit, & ita non indiget aliâ vnione, vt formaliter constituatur terminus vnionis vnitus. Si secundum dicatur, est dicere vnionem materiam simpliciter vnire materiam formæ, & non formam materiæ, & nihil differt modus, quo Hurtadus duplicem vnionem assignat, ab illo quem primo loco retuli, quod nunquam Hurtadus verbis faceret, non enim audeat dicere ex vi vnionis materiæ formam non esse vnitam, sed tantum dicit non esse vnitam, vt subiectum, sed tantum vt terminum. Alio modo posset excogitari duplex vnio, non quia necessum sit vt vna se teneat ex parte materiæ, & alia ex parte formæ, sed quia siue vtraque se teneat ex parte materiæ, siue vtraque ex parte formæ, siue vna ex parte materiæ, & altera ex parte formæ, quolibet semper eodem modo vnatur materiæ formæ, & formam materiæ inadequatè, & ideo indiget confortio alterius vnionis, vt annectat adequatè materiam, & formam inter se,

S. II.

Verâ sententia.

3 **S**IT PRIMA CONCLUSIO. Non est excogitabilis vnio, siue in materia, siue in forma constituitur, quæ diuerso modo vnatur materiæ formæ, & formam materiæ, sed necessariò æquè strictè, & propriè vnatur materiæ formæ, & formam materiæ, ita vt si in materia tantum

subiectetur, nihil materiæ accrescat in ratione vnitæ, quod non eodem prorsus modo formæ conueniat, in qua talis vnio non subiectetur, nec poterit dici materia specialiter vnita, vt subiectum, sed tantum eadem ratione, quâ forma, quæ tantum est vnionis terminus, ex vi illius vnitæ dicitur. Hæc conclusio est contra Hurtadum, & contra duos priores modos assignandi duplicem vnionis modum: pulchram illius rationem à priori desumptam accipe. Effectus formalis vnionis est constituere illud, quod vnatur, componens vnium compositum cum alia parte: ergo vnio, quam dicit se tenere ex parte materiæ constituit materiam componentem vnium cum formæ: ergo eadem formaliter constituit formam componentem vnium totum cum materia. Probo consequentiam: implicat adhuc mente ex parte obiecti præcindi hos conceptus: materia componens vnium cum forma, & forma componens vnium cum materia: ergo implicat ex parte obiecti præcindi effectum formalem quem præstat materiæ vnio in ordine ad formam, ab effectu, quem præstat formæ in ordine ad materiam. Conceptus præcindi non posse sic proba. Materia componens vnium cum forma ex parte obiecti nihil aliud est quàm vnium compositum ex materia, & forma: forma componens vnium cum materia formaliter ex parte obiecti formaliter importat compositum ex forma, & materia: ergo hi conceptus materia componens vnium cum forma, & forma componens vnium cum materia, formaliter identificantur cum hoc tertio compositum ex materia & forma; ergo identificantur inter se: ergo vnio quæ pertinet ad constitutum horum conceptuum adhuc formaliter non distinguitur. Neque potes dicere conceptus hos distingui, quia dicunt diuersas entitates in recto, etiam si dicant easdem, si computentur illæ, quas dicunt in recto, & in obliquo, non habita ratione diuersi modi, quo hæc in recto, illæ in obliquo dicuntur, quia ego argumentor de conceptu obiectiuo quatenus distincto à formali, quo significatur, in quo non est rectum, neque obliquum, quod tantum extrinsecè conuenit obiecto ex diuerso modo, quo significatur, & intrinsecè, & in se semper est idem obiectum significatum; ergo si conceptus isti materia componens vnium cum forma, & forma componens vnium cum materia, & compositum ex materia & forma tantum differunt ex eo, quod vnus significat in recto, quod alius in obliquo, & conueniunt in omnibus obiectis significatis præcindendo à diuerso modo obliqui & recti, quo significatur, non distinguuntur ex parte obiecti, sed tantum ex parte cognitionis, quâ diuerso modo cognoscuntur, quæ nullam distinctionem realem importat in obiectis cognitis.

4 Dices conceptum hunc, materia componens vnium cum forma, dicere vnionem subiectatam in materia, & conceptum istum, forma componens vnium cum materia, dicere vnionem subiectatam in forma, & alium conceptum, vnium compositum ex materia & forma, dicere duplicem vnionem vnari subiectatam in materia, & alteram in forma. Sic dicendum existimo in doctrina Hurtadi asserentis vnionem materiæ illam vnire tanquam subiectum, & formam vt terminum; sed hanc solutionem, & Hurtadi doctrinam sic euerto. Demus vnionem creati, quod fieri posse concedit Hurtadus disputatione 12. sect. 5. tunc illa vnio nullum haberet subiectum inhesionis, quia non fieret per passionem, & constitueret idem compositum, verbi gratia, eundem hominem, quia actio, & passio non pertinent ad constitutionem hominis, neque alicuius substantialis compositi, quæ omnia concedit Hurtadus sectione citatâ, & expressè affirmat §. 97. creatâ vnione extrema perficienda esse per eandem vnionem, quæ per se ipsam, & non per inhesionem est illorum perfectio, & hominem compositum per vnionem creatam essentialiter fore eundem. Ex quo manifestè infero hominem compositum ex materia, & forma non dicere formaliter neque identicè vnionem receptam in materia, aut forma, sed tantum accidentaliter tanquam quid non pertinens ad illius constitutionem dicere vnionem receptam in illo extremo, in quo de facto recipitur, & eodem modo totum compositum idem omnino intrinsecè inuariatum permanfurum, si in altero, vel etiam in neutro reciperetur, ergo de ratione huius conceptus, homo compositus ex materia & forma, non est receptio vnionis in aliqua parte illius: ergo neque de ratione horum materia componens vnium cum forma, & forma componens

componentium unum cum materia, quia nihil possunt hi conceptus includere, quod in illo priori non includatur.

Efficacissimè eundem dicendi modum iterum reicio. Do unionem subiectari in materia: materia quatenus unita formæ non dicit illam receptionem unionis: ergo materia quatenus unita formæ non dicit unionem recipi in ipsa materia. Consequentia est evidens. Antecedens probatur: Materia quatenus unita formæ dicit unionem immediate per se ipsam efficientem ipsam materiam, & tanquam modum inseparabilem ab ipsa materia, sed unio non respicit immediate materiam, neque tanquam modus illius, mediâ inhesionis, sed per se ipsam, ergo unio ut modus est materiæ, non respicit illam tanquam subiectum inhesionis, quia ab illa tanquam, à subiecto inhesionis potest separari, ergo non illam unit quatenus est subiectum inhesionis illius. Patet consequentia, unio unit materiam quatenus est illius modus, & quatenus est inseparabilis ab illa, & quatenus per se ipsam illam attingit, sed non est modus materiæ ut subiecti inhesionis, neque est inseparabilis ab illa tanquam à subiecto inhesionis, quia potest creari unio, & tunc separabitur à materia tanquam à subiecto inhesionis, neque per se ipsam unio attingit materiam tanquam inhesionis subiectum, quia inter unionem, & materiam formaliter, ut subiectum mediat inhesio distincta ab unione, & materiæ ergo unio non unit materiam quatenus est illius subiectum inhesionis: ergo ex hoc capite non magis, neque diverso modo unit materiam, quam formam, quia inhesio superaddita unioni omnino impertinens est, ut vniat, cum unio non per inhesionem, sed præcisè per suammet entitatem formaliter, & adæquatè vniat: ergo ex eo quod unio inhereat materiæ & non formæ non unit diverso modo materiam, ac formam: ergo non est constituenda diuersa unio ex parte formæ, ex eo quod unio se tenens ex parte materiæ inhereat materiæ, & non formæ.

In confirmationem eiusdem sententiæ argumentum desumitur ex unione Verbi ad naturam humanam, quæ tantum naturæ inheret, & unit formaliter utrumque extremum, naturam videlicet & Verbum. Respondet Hurtado. ex vi huius unionis vniat Verbum non tanquam subiectum, sed tanquam terminum. Solutionem hanc abundè impugnati n. s. ubi probauimus unionem non vniat extremum, cui inheret, quatenus illius est subiectum, sed tantum immediate quatenus est modus illius subiecti, & illud respicit ut extremum immediate vniendum, quomodo illud respiciet, siue in illo subiectetur, siue non subiectetur, unio enim unit omne extremum quatenus extremum, & terminum illius, & nullum tanquam subiectum, licet vniat extremum illud, in quo subiectatur, quia non illud unit quatenus in illo subiectatur mediâ passionis, sed quatenus illud immediate per se respicit tanquam extremum & terminum unionis. Ex quo inferes unionem subiectatam in natura, æquè respicere Verbum & ipsam naturam tanquam terminos, licet insuper naturam tanquam subiectum respiciat, ex vi cuius illam non unit. Respondet secundo naturam non esse perfectionem Verbi, ac proinde non requirere unionem in Verbo, quia non vniat illi tanquam extremo perfectibili, partes vero essentielles vnâ esse perfectionem alterius, & hac ratione duplicem unionem requirere. Præcludam hoc effugium num. 10. ubi explicabo quomodo partes essentielles se mutuo perficiant.

Alium dicendi modum videlicet requiri duplicem unionem, siue vtrique sit ex parte materiæ, siue ex parte formæ, vel vna ex parte materiæ, & altera ex parte formæ, quia vna sufficiens non est, ut vniat adæquatè extrema, & ideo aliam eiusdem rationis necessariam esse, ut vtrique simul constituent extrema vnita, quæ altera tantum vnire non potuit. Nullus huiusque somniauit hunc dicendi modum, ideo solidè reiciendum, quia nullo nititur fundamento, eadem enim ratio posset quæ dicere requiri duplicem potentiam visum, ut animam constituit potentem videre, quia vna sufficiens non est, ut adæquatè hunc præstet effectum, & similiter duplicem quantitatem, ut subiectum extendatur, quia simplex quantitas non est potens adæquatè subiectum extendere.

Ex his constat materializationem & informationem eandem esse simplicem entitatem indissolubilem, sicut actio & passio, quia informatio nihil aliud est, quam unio formæ ad materiam, mediâ quâ forma exercet munus

Franc. de Ontologia, Philosoph. Tom. I.

partis formalis componentis, in ordine ad quam unio, informatio dicitur, materializatio verò est unio materiæ ad formam mediâ quâ, materia exercet munus partis materialis actu componentis compositum, in ordine ad quam materializatio dicitur eadem unio, quæ in ordine ad formam informatio denominatur.

§. III.

Satisfit Hurtado.

Argumentatur Hurtado ad probandum dandam esse duplicem unionem. Modus unionis debet recipi in materia, & in forma: sed idem modus unionis non potest recipi in materia, & in forma: ergo duplex est assignandus. Maiorem probat: forma, ut vnita, est perfectio materiæ: ergo ut vnita debet recipi in materia: ergo modus unionis debet recipi in materia. Vrgit Hurtado in forma hominis, quæ secundum se non potest recipi in materia: ergo debet recipi ut vnita: ergo debet recipi illius unio in materia. Similiter materia ut vnita est perfectio formæ: ergo forma debet recipere materiam ut vnitam: ergo debet recipere illius unionem, non enim alio modo materiam, ut vnitam forma potest recipere nisi recipiendo unionem: formam esse perfectionem materiæ, & materiam esse perfectionem formæ probat Hurtado ex eo, quod vtrique sit entitas incompleta complenda, & perficienda per aliam. Minorem probat, quia idem modus unionis non potest subiectari in materia, & in forma hominis, quia si materialis sit, non poterit subiectari in forma spirituali, & si spiritualis, non poterit in materia corporea recipi.

Fatetur Hurtado num. 130. hoc argumentum efficax non esse ad probandum duplicem unionis modum in aliis compositis præter hominem, videamus an fateri debeat adhuc in homine esse prorsus inefficax. In primis nescio quomodo hæc componat Hurt. cum doctrina, quam tradit disp. 12. sect. 5. citatâ, ubi docet unionem posse creari, & inquiri an extrema eo casu perficerentur per unionem creatam: Huic difficultati respondet §. 97. citato. Respondet eo eâ perfectum iri unione, quia hæc per se ipsam est vtriusque partis perfectio, &c. ergo ad hoc ut materia perficiatur per formam mediâ unione necessum non est ex mente ipsius Hurtadi unionem in ipsa recipi, quandoquidem per unionem creatam perficeretur, quia unio per se ipsam est perfectio vtriusque partis. Venio ad alia. Sunt multi, qui affirmant accidentia materialia subiectari in toto composito, etiam in homine, & unionem materialem in eodem posse recipi in toto composito, & inadæquatè in anima, de quo Puncto frequenti, in quorum sententia neganda est minor prioris syllogismi ab Hurtado confecti, de qua erit tota argumenti contentio. Quia tamen incerta res est, an eadem entitas possit subiectari in subiecto materiali, & spirituali, de qua modò cum Hurtado contendere nolo, alio modo radicitus argumento nervos præcido. Nego maiorem, videlicet unionem recipiendam esse in materia, & forma. Ad confirmationem respondeo materiam perfici per formam, & formam per materiam, non secundum suas entitates intrinsecas, sed in ordine ad totum, in quo vtrique perficitur, non in se ipsis, quia in se semper remanent entitates inadæquate, sed in toto, & ita necessum non est, ut se inuicem perficiant, ut mutuo se recipiant, sed ut vniantur, & communicent in eodem toto, in quo absque vlla receptione mutuo perficiuntur iuxta dicta Cont. 2. Punct. 3. §. 3.

Argumentatur secundo Hurt. Si relatio similitudinis distingueretur à fundamento, & termino, relatio fundamente inherens, non sufficeret, ut terminum constitueret similem: sed necessaria esset alia relatio, ex parte termini: ergo datâ unione superadditâ inter materiam & formam, duplex danda est, quædam ex parte materiæ, & altera ex parte formæ. Parco arguendi modo; possem enim dicere ex vi huius suppositionis intrinsecè per modum quendam superfluum, quia eo ipso quod ponatur fundamentum, & terminus per suas entitates formaliter relata constituuntur, ac proinde si supponitur modus alius in aliquo extremo, supponitur entitas quædam superflua in rerum natura, quæ pari iure, vel potius non impari iniuriâ debet poni in vno extremo, ac in alio, cum neutrum, neque determinatè, neque indeterminatè illum exigit, neque aliquod illo, um melius ius habeat, ut talem modum

P 2 tanquam

tanquam sibi necessarium exposcat, neque tanquam sibi superfluum respiciat. Neque volo ex Arriagæ doctrina respondere modum unionis posse eundem in materia, & forma subiectari, relationem verò non posse utrumque extremum per modum vnius subiecti indiuisibilis respicere, & ita necessariam esse duplicem relationem, ut in utroque extremo relatio subiectetur relatio, non tamen necessariam esse duplicem unionem, ut utrumque extremum uniendum sit subiectum unionis; quia in utroque tanquam in subiecto adequato, & illorum quocumque tanquam in subiecto inadequato potest eadem indiuisibilis unio subiectari. Quod si solutionem hanc velis impugnare ex doctrina eiusdem Hurtadi asserentis non posse eundem modum unionis subiectari in materia, & in forma, memineris quæso ipsum Hurtadum dixisse §. 130. ex hoc capite tantum in homine posse duplicem unionis modum propagari.

12 Alias rationes adducit Hurtado ad probandum dādam esse duplicem relationem in duplici extremo, quibus ipse sibi respondisse poterat: asserit §. 143. relationem in causa & in effectu esse diuersæ rationis, ut patet in paternitate, & in filiatione, ac proinde non posse per eandem relationem referri Patrem ad Filium, & Filium ad Patrem. Admitto hanc doctrinam & ex illa Hurtado respondeo, relationes multiplicandas esse in causa, & effectu propter hanc rationem, quæ non inuenitur in extremis ut vnitatis, in quibus unio eiusdem rationis esse potest, ac proinde necessum non est excogitare diuersas uniones, ut diuerso modo referentur causa & effectus. Si dicas in extremis relatis relatione similitudinis hanc non inueniri rationem, dicam in his relationes multiplicandas esse, quia extrema similia sepe sunt loco distita, & eadem relatio non potest constitui in duplici loco, neque extremum distans constituere relatum. Instat Hurtadus esse aliqua extrema relata, quæ non possunt loco distare, quod probat ex potentia vitali, & illius actibus in quibus est mutua relatio, & separari non possunt. De relationibus cause ad effectum, & effectus ad causam, quæ in potentia & actibus reperiuntur, rationem aliam nuper dederam, ex ipso Hurtado desumptam. Verumtamen quia in opinione, quæ relationes has admittit, hæc eadem extrema relatione diuersitatis referuntur, assero posse extrema relata relatione eiusdem rationis, quæ dici solet relatio æquiparantiæ, referri vna eademque relatione. Contra hunc dicendi modum nimis ardens insurgit Hurtadus; asserit, duplicem relationem absque fundamento non esse denegādam ex eo solum, quod nulla ratio vigeat ad has relationes multiplicandas. & ab omnium sensu non esse puerilem in modum discendum, sed cum fundamento adeo præfente, ut omnes opprimat. Rogo Hurtadum, quo fundamento relationes omnes superadditas neget contra omnes Doctores, qui illas defendunt? Hoc certe omnium præcipuum est, absque his relationibus superadditis præcisè ex eo quod supponantur fundamentum, & terminus, utrumque intelligitur relatum: ergo otiose ponitur illa relatio: ergo ponenda non est. Sic arguit Hurtadus disput. 15. Metaphysic. sect. 2. §. 14. & 15. Sicque argumentantur doctissimi viri, quo fundamento doctè & maturè satis discunt ab authoribus, qui relationes superadditas admittunt: ergo qui eadem formā arguendi seruata duplicem relationem in his extremis, quæ separari nequeunt, negarent, sic arguentes: posita simplici relatione utrumque extremum intelligitur relatum: ergo superfluit secunda relatio: ergo ponenda non est; non discederet puerilem in modum, ab his qui duplicem relationem concedunt, sed eadem ratione, quā ipse Hurtadus ab eisdem Doctoribus magis discedit, dum eodem fundamento, quo illi multiplicatam relationum simplici quadam relatione admittit negat, omnem relationem superadditam euellit.

13 Rationem aliam disparitatis inuenio apud eundem Hurtadum, ut illius hypothetico argumento satisfaciam: Ait Hurtadus §. 143. ad causam referri effectum esse omnino independens à relatione cause ad effectum, quia creatura refertur ad Creaturam, & Creator non refertur ad creaturam. Ex qua doctrina respondeo ex conceptu vnius extremi relationis non esse alterum extremum esse relatum, quia possunt separari, & ideo non sufficit relatio, quā constituitur hoc extremum relatum, ut illud formaliter referatur: de conceptu verò vnius extremi uniti est alterum extremum esse unitum, & de potentia Dei abso-

luta non potest materia esse unita formæ, quin forma sit unita materie, neque ex parte obiecti præcindi possunt hi conceptus: materia est unita formæ, & forma est unita materie. Hac de causa multiplicanda non est unio in extremis unitis, cum illud unitum maneat ex vi formæ, quā hoc illi unitur; secus in relationibus quorum vnum extremum relatum non est, ex eo quod aliud ad illud refertur. Dices, neque mente præcindi posse albedinem A esse similem albedini B, & albedinem B esse similem albedini A, neque Petrum esse eundem relatione identitatis cum Ioanne, & Ioannē habere eandem identitatem relatiuam cum Petro. Neque Antonium esse diuersum ab equo Bucephalo, & equum Bucephalum esse diuersum ab Antonio: ergo eadem est ratio de relatione & unione. Hæc obiectio impugnatur multiplicatam relationum, non simplicitatem unionis; si enim præcindi nequeunt hi conceptus, Antonius est diuersus à Bucephalo; & Bucephalus est diuersus ab Antonio, sequitur per eandem relationem constitui utrumque diuersum. Consequentiam non negant Patroni harum relationum, sed consequens, & antecedens neque in illorum opinione potest admitti, cum ipsi asserant hominem diuersum esse à Deo relatione diuersitatis, & Deum similem relationem non habere, & asserant Antonium esse diuersum à Bucephalo per relationem quandam ex vi cuius formaliter Bucephalus non est diuersus ab Antonio, sed aliā indiget relatione, ut diuersus constituatur. Quæ omnia ego falsa esse iudico, & ideo assero has omnes relationes superadditas esse auferendas, & utrumque extremum per eandem relationem referri ab utroque simul sumpto realiter, & formaliter ex parte obiecti indistinctam. Neque à me petendum est ut argumenta solam, quibus vtor ad has relationes superadditas expungendas, sed si ex suppositione opinionis, quæ relationes superadditas admittit, fiat argumentum ad unionum multiplicatam probandam, inconcussa esse debent omnia principia per locum intrinsecum connexa cum conclusione has relationes superadditas statuente, illique suppositis argumentum procedere, & ideo supponendum est conceptum diuersum dicere albedinem A esse similem albedini B, & albedinem B similem esse albedini A, & sic de aliis relatiuis.

14 Vltimò respondeo relationem non referre terminum purè terminum ad suum subiectum, quia respicit terminum tanquam quid extrinsecum; unionem verò terminum vnire, quā illum tanquam intrinsecum terminum attingit.

§. IV.

Incidens difficultas explicatur de natura intrinseci.

15 Ex solutione supra data alia quæstio suboritur quid sit intrinsecum respectu alterius, quare unio utriusque terminum intrinseca sit dicenda, & relatio tantum fundamento intrinseca dicatur, & termino extrinseca? quare actio extrinseca sit agentis & intrinseca termino? Hurtadus disput. 5. citata §. 45. terminum intrinsecum definit: *Terminus intrinsecus est ille ad quem aliqua res refertur, quæ illi non est extrinseca, & quæ ab illo non dependet in genere cause materialis, neque aliunde extrinsecæ.* Hanc definitionem rectè impugnatur Arriaga disput. 4. sect. 3. subsect. 3. quia licet aliqua rectè per negationem definiatur, res positiua nunquam definienda est per negationem suæ negationis: extrinsecum autem est negatio intrinseci: ergo dicere non extrinsecum, est idem ac dicere intrinsecum, magis obsecrè & inuolucè, sicut isti quis definiret lucidum, quod est non tenebrosus. Deinde etiam si extrinsecum non diceret formaliter negationem intrinseci, certè æquè ignotum est quid sit extrinsecum, & quid intrinsecum, ac proinde definitio non est bona, siquidem definitum per æquè ignotum, & non per aliquid notius illo explicat. Arriaga supra num. 11. terminum intrinsecum definit: *Terminus intrinsecus est, qui unitur, & non extrinsecè cum alio neque in genere cause materialis, aut formalis.* Peccat Arriaga in quo Hurtadum reprehenderat, idem enim est terminum intrinsecum definire per non extrinsecè, & per non extrinsecum, æquè enim est uterque terminus ignotus, & eandem formalitatem, licet diuerso modo significatā, importat. Deinde terminus actionis, quem dicit Arriaga intrinsecum esse non unitur actioni, sed tantum actio connexionem habet cum illo, si ne quo esse nequit, & huic similem connexionem habet cum principio effectiuo, cui eadem actio extrinseca dicitur. Eisdem

Eadem pariter impugnatio alia definitio, quam refert Hurtad. §. 86. scilicet, *terminus intrinsecus est qui cum re quam terminat in compositionem intrinsecam*. Hæc definitio clarius alius definitum in definitione adhibuit.

16 Alij dicunt terminum intrinsecum esse illum, qui est intime præsens viæ, seu respectu cuius est terminus. Posset impugnari hæc definitio, quia Deus est necessario intime præsens actioni create, quæ illi est extrinseca. Respondeo Deum esse intime præsentem actioni, non præcisè, quia ab illo oritur actio, ex hoc enim capite sufficeret illi esse immediatum, sed quia immensus est, & intime præsens actioni ab illo immediatè orta, sicut omni termino ab ipso producto, & sicut esset præsens cuilibet entitati existenti in rerum natura, etiam si per impossibile fingeretur ab illo independens. Secundo obicitur contra hanc definitionem: relatio diuersitatis, quam dicit vno ad materiam, quam respicit vt terminum extrinsecum, in opinione, quæ has relationes agnoscit, & necessariò est intime præsens materiæ. Respondeo materiam non petere esse intime præsentem relationi diuersitatis quam habet vno ad illam vt terminet hanc relationem, neque relationem immediatè petere materiam approximata, vt in illam tendat, sed tantum relationem exigere intimam præsentiam cum vno, in qua subiectatur, & quia vno petit esse intime præsentem materiæ, tunc est, quod relatio non immediatè neque ratione sui, sed mediatè, & ratione subiecti petat intimam præsentiam cum termino, tendentia autem intrinseca non mediatè tantum, & ratione alijs, sed immediatè, & ratione sui exigit intimam præsentiam cum termino. Fortius existimo hanc opinionem impugnari ex vnione integrali, quæ intrinseca est vtrique termino, cui non est intime præsens, in communi enim sententia indiuisibile vnium duarum partium quantitatis alteri tantum est intime præsens, & in mea sententia quam explicio Controuerf. 17. neutri est intime præsens, & tamen vtrique intrinsecum est.

17 Illa ego inter se mutuò intrinseca vocarem, quæ pertinent ad constitutionem vnus per se, vnum per se voco, quod distinguitur à toto morali, seu ab aggregato, quod nullà vnione physica necitur, quod totum se extendit ad totum integrale, & essentialè, ad totum substantialem & accidentale. Secundum hanc definitionem vno inter materiam & formam accidentalem, & substantialem, & inter quæcumque partes integrantes per se ipsam intrinseca est extremis, quia per se ipsam pertinet simul cum illis ad constitutionem vnus per se. Materia, & forma, accidentia physica, & subiectum illorum, partes integrantes inter se mutuò sunt sibi intrinseca, quando actu sunt vnita per vnionem superadditam, ratione cuius pertinent ad constitutionem vnus per se, non per suas entitates, quia seclusa vnione materia est valde extrinseca formæ, & forma materiæ, & pars integralis alteri comparti, sicuti modò anima separata extrinseca est cuiusque materiæ, & substantia aquæ alteri aquæ, cui potest integraliter vniri. Secundum hanc definitionem relatio prædicamentalis intrinseca est subiecto cui vnitur, & cum quo constituit vnum per se accidentale, non termino, cum quo nullum totum per se constituit. Similiter actio extrinseca est agenti, & passio intrinseca subiecto, & principio operanti immanenter quatenus subiecto illius, cum quo constituit vnum per se accidentale, quod non constituit cum principio transeunter operante. Vnum in hac definitione difficile est, videlicet secundum illam terminum productum non dicendum esse intrinsecum actioni ex vi cuius producitur, quia nullum totum per se cum illa constituit, neque aliquam cum eo vnit compositionem. Arriaga suprà dicit ex actione, & termino producto fieri vnum, sed ego non calleo hanc vnionem inter actionem & terminum, neque rationem aliquam inuenio, propter quam actio cum termino, & non cum principio vnionem habeat, quia ab vtroque distinguitur, in neutro recipitur tanquam in subiecto, à termino tantum à posteriori, & à principio à priori dependet: ergo non est maior ratio cur dicatur actio vnita termino, potius quam principio: fateor rationem exigere intimam præsentiam cum termino, & non cum principio, sed ex hoc capite intrinseca tantum localiter dici poterit, non enim ex illo ratio intrinseci aut extrinseci desumenda est, vt probauit n. 16.

18 Caterum sicuti nullam rationem inuenio, propter quam dicenda sit actio constituens vnum cum termino, ita nullam agnosco, propter quam dici debeat illi intrinseca, &

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

ideo æquè extrinsecam dicendam esse cenfeo termino, & principio, ab vtroque enim æquè distinguitur, & neutri horum vnitur: quod si vulgo actio intrinseca termino dicatur, ideo est, quia si aliquid subiectum habet, idem est vtrique commune, & quia intime penetrantur, ex quo aliqua ratio intrinseci improprie, & tantum in ordine ad totum, non verò proprie, & strictè desumi potest. Ex alio capite fundamentum aliquid desumitur, vt vulgo actio intrinseca termino dicatur, & non principio effectiuo, quia principium effectiuum non indiget ad suam existentiam actione, quæ ab illo fluit, terminus verò subsistere nequit sine aliqua actione, quam terminat, sed hoc proprie non est actionem esse intrinsecam termino, sed terminum intrinsecè, & per suam entitatem actione indigere. Neque ex eo quod dicamus actionem non esse intrinsecam termino contra communem Doctorum sententiam sentimus, qui actionem termino intrinsecam appellant, quia Doctores de hac re non ex professo disputarunt, neque distinxerunt inter illa, quæ proprie, & improprie alijs intrinseca dicebantur, & ideo in re parui momenti vulgo indulsere, qui actionem absolutè termino intrinsecam vocauit. Si autem velis defendere actionem intrinsecam dicendam esse termino, rationem intrinsecè sic defini: Intrinsecum alicui est illud, per quod formaliter constituitur productum, vel cum quo componit vnum per se. Si enim semel statuamus entitates definitione amplectendas, postea non difficile erit illis opportunam definitionem accommodari; hanc actioni competere respectu termini certum est, quia ex vi actionis terminus formaliter productus constituitur, conuenit etiam alijs entitatibus, quas intrinsecas dicimus, vt explicatum est n. 16. Neque vitio dandum est huic definitioni per disunctionem tradi, ratione cuius non vna pro omnibus definitis, sed duplex reddetur definitio accommodè inter illa distribuenda, hoc enim tantum est reprehendum, cum omnia definita possunt per eundem conceptum explicari, sunt tamen plura, quorum quidditas non potest per simplicem exprimi conceptum, quæ et si non ita bene ac si per simplicem conceptum definirentur, aptè tamen, dum ille nobis non suppetit, per duplicem conceptum describuntur.

PUNCTUM III.

In quo extremo subiectetur vno.

1 DIXI vnionem per se, & immediatè vtrumque extremorum connectere independentè ab inhæione, & æquè vnire illud, quod tantum immediatè per se ipsam vt terminum, respicit, ac alterum, quod non tantum respicit, per se ipsam vt terminum, sed etiam medià inhæione vt subiectum. Inquiri modò quod subiectum afficiat medià inhæione vno per se ipsam annexens materiam & formam. P. Valquez tom. 1. in 3. partem disput. 12. num. 23. asserit vnionem subiectari in forma, idem docere videtur P. Soar. de vnione compositi materialis disput. 13. sect. 9. num. 13. vbi docet vnionem inter materiam & formam potius se tenere ex parte materiæ, quam ex parte formæ, & materiam quoad suam entitatem tantum mutari ratione priuationis formæ, vel ratione formæ denuo aduenientis, non ratione modi vnionis. De vnione tamen inter materiam & formam hominis intercedente expressè docet disput. 15. sect. 3. in fine n. 9. educi non solum ex materia, aut ex forma solum, sed simul ex materia, & forma tanquam ex subiecto adæquato, & ex illa cum qualibet seorsim sumptâ, tanquam ex subiecto inadæquato. Item docet Arriaga disput. 4. sect. 4. subsect. 4. de omni vnione essentiali cuiuscumque compositi substantialis. Hurtadus qui tenet dari duplicem vnionem substantialem in composito docet disput. 5. sect. 5. vniam vnionem subiectari adæquatè in materia, & alteram in forma. P. Rub. lib. 1. physicorum lib. 4. n. 65. Noster Albertinus tom. 2. Cord. de prædic. subst. q. 5. docent modum vnionis in omnibus compositis essentialibus subiectari adæquatè in materia.

2 Nihil solidum in hac difficultate inuenio quod in aliquam partem animum affigat, vnus inter omnes dicendi modos displicet illorum, qui asserunt vnionem materialem subiectari in materia, & forma, quia nulla est ratio, quæ prohibeat illam in materia adæquatè recipi, neque quæ cogat eundem, neque inadæquatè in forma constituere, &

P 3

ideo